

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Vita S. Portiani Abbatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

potest animam & corpus perdere in gehenna : qui post mortem me rursus suscitabit in terribili die iusti iudicij.

Cap. 10. Alia rursus ei tormēta adhibentur.

Cum autem torqueretur & videretur generosus Martyr, pro nidore suavis quidam odor aromatum manabat ex eius corpore. Cum is verò fuisset cruciatus, & ne ingemisset quidem, dixit Decius : Vbi est tuus medicus ? Nunc veniat, & te curet. Dixit enim, quod etiam post mortē potest te suscitare. Dixit sanctus Mercurius : Fac, quod velis. Habes potestatem corporis mei, animæ autem Deus. Nam etsi corpus meum interierit, permanet anima mea, in quam non cadit interitus. Rursus iubet Imperator eum suspendi præcipitem, & eius collo alligari grauisimum lapidem : vt à lapide sic focus, citò moreretur. In gratia autem Domini confirmatus martyr, longo tempore mansit in tormento. Cum vidisset verò Decius eum forti & magno animo resistere tormentis, & nihil graue eum tangere, iussit quidem lapidem deuolui ab eius collo. Affertur autem flagellum æri alligatum, & eum tandiū flagellari, doncè eius sanguis illum implet. Ille autem planè adamas, perstitit se fortiter gerens, & dicens : Ago tibi gratias Domine, quod me pro tuo nomine dignatus sis flagris cædi.

Immane supplicium fert generosè.

Item alias pœnas.

Cap. 11.

Cum autem cognouisset Imperator eum esse planè immobilem, & persuadere non posse, vt à sua dimoueretur sententia, conuocato concilio, (properabat enim in Romam) tulit in eum sententiam, dicens : Mercurium, qui deos nihilifecit, & verendum decretum nostrę mansuetudinis nihili putauit, iubet pia nostra potentia duci in regionem Cappadocum, & ei caput amputari ad exemplum multorum. Nam quicumque resistit Imperatori, post multa tormenta subijcietur gladij supplicio. Cum itaque eum accepissent ijs, quibus fuerat mandatum, duxerunt animal, & portantes eum, imposuerunt vinculum vtrinque validè. erat enim corpus martyris admodum dissolutum. Et venientes in diuersorium, eum sensim deponentes, faciebant quiete re. Sicque cum paucis diebus longum iter confecissent, venerunt Cæsaream. Ad eum autem accedens Dominus, dixit : Mercuri, ad es dum & quiesce. Cursum consummasti, si dem seruasti, accipe coronam tuæ decertationis. Constitutum enim est, vt tu hic consummeris. Martyr autē Seruatoris visione corroboratus, dicit ijs, qui erant cum ipso : Facite quod vobis fuit imperatum, nihil cunctantes. Dominus autem, qui vocat omnes ad poenitentiam, vos quoque sua gratia dignabitur. Nam cum sit diues, affatim donat bona sua ijs, qui accedunt. Hæc cum dixisset, caput fuit ei amputatum, consummatusque fuit in confessione Seruatoris nostri Dei.

Christus ei apparec.

Capite punitur.

Cap. 12. Insigne miraculum.

Factum est autem, quod præter opinionem est, Dei miraculum mensis Nouembrii vicesimo quinto : Post eius consummationem factum est corpus martyris album sicut nix, emittens suauem odorem vnguentorum & suffituum : & propter hoc signum multi facti sunt Christiani. Deposuerunt autem sanctum in loco insigni, vbi sunt multæ curationes ad gloriam Dei patris, & Domini nostri Iesu Christi, simul cum sancto spiritu in secula seculorum, Amen.

SU

VITA SANCTI PORTIANI ABBATIS AVTHORE GREGORIO TVRONENSI De vita Patrum, Cap. 5.

24. Noueb.

Psal. 112.

1. Reg. 4.

Luc. 1. Matt. 20.

VITA omnipotens Deus suo dicatis nomine indulget multamque eisdem pro fideli seruitio benignitatis operam compensat, magna quidem se pollicens redditurum in cælo, sed que accepturi sunt, plerunque declarans in seculo. Nam sapiens de seruis liberos, de liberis efficit gloriosos, iuxta illud Psalmographi dictum : Suscitans a terra inopem, & de stercore erigens pauperem, vt collocet eum cum principibus populi sui. De hoc & Anna Helcanæ ait : Repleti prius, pro pane se locauerunt, & famelici saturati sunt. Ex hoc & ipsa Redemptoris nostri genitrix Virgo Maria dicebat : Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles. Sic & Dominus in Euangelio ait : Erunt primi nouissimi, & nouissimi primi. Illic ergo amore suo diuina misericordia inopem, vt de paruis magnos statuat, ac de infimis vniuenti sui faciat cohæredes. Præfecit enim de hac mundana ege-

state in celo, quò scendere non potuit terrenum Imperium, vt accedat illuc rusticus, quò accedere non meruit purpuratus. Sic nunc dicendum de beato Portiano Abbate, quem non modò de onere mundani seruitij eruit, verum etiam magnis virtutibus sublimauit, atq; post motum & pressuras seculi, in requie æterna constituit, locauitque eum inter Angelorum choros, de quibus expulsus est dominus ille terrenus.

Beatissimus igitur Portianus ab ineunte ætate Deum querere cæli semper etiam inter terrena seruitia conabatur. Hic enim seruus fertur fuisse cuiusdam barbari. Is eum plerumquè ad monasterium confugeret, vt eum domino suo Abbas redderet exculatum, ad extremum fugientem aliquandò dominus eum de vestigio sequitur, & Abbatem calumniari cœpit, imputans quòd ipse eum seduceret, nè sibi suus famulus deseriret. Cumque de consuetudine, vt eum redderet, calumniando Abbatem insisteret, dicit Abbas Portiano: Quid vis, vt faciam? Et ille: Redde, inquit, me excusatum. Cumque excusatus redditus fuisset, & dominus eius reducere eum domum vellet, ita cæcatus est, vt nihil penitus posset cognoscere. Cernens autem se grauibus doloribus affici, Abbatem vocat, dicens: Supplica, quæso, pro me Dominum, & accipe hunc seruum ad eius cultum: forsitan promerebor recipere lumen amissum. Tunc Abbas vocato beato ait: Impone, quæso, manus tuas super oculos eius. Cumque ille resutaret, tandè Abbatris deuictus precibus, super oculos domini sui signum beate Crucis imposuit: statimque disupta caligine, & sedato dolore, pristinae redditus est sanitati.

S. Portiani conditio.

At verò exin beatus Portianus clericus factus, tanto virtutis cumulo est prælatas, vt decedente Abbate, ipse succederet. Qui fertur æstiuo tempore, cum ardor solis vi caloris sui cuncta consumeret, & etiam corpora, quæ robustiora potu ciboq; erant, zstu defatigaret, in ieiunijs post perditum omnem ab ore humorem, salem æstiuans ruminasse. Ex quo iterum assumpto liquore, arentes gingiuas parumpè reficere querens, quanquam palatum aridum humectaret, tamen maius tormentum addita corpori siti præstabat. Sal enim, vt nulli occulitur, magis ardorem sitis concitat, quam extinguat. Sed hic, tribuente Domino, arcebat ab eo.

Signo Crucis illuminat cæcum heru suum.

Siti se cruciat.

His diebus Theodoricus ingressus Aruernum terminum, omnia exterminabat, cuncta denastabat. Cumque in Arconensis vici pratis castrametasset, antedictus senex ad occursum eius properat, quasi pro populo rogaturus. Ingressusque castra manè, Rege adhuc in tentorijs dormiente, Siginaldi papilionem, qui tunc primus cum eo habebatur, aggressus est: & dum de hac captiuitate conqueritur, Siginaldus, vt ablatis aqua manibus merum dignaretur accipere deprecatur, dicens: Magnum mihi hodie gaudium còmodumque diuina pietas præstat, si intra tentorij mei septa, facta oratione, potum dignaris accipere. Audièrat enim famam sanctitatis eius: idcirco & honorem ei pro Dei reuerentia impendebat. Qui se diuersis modis excusans, asserbat hoc non posse fieri, quia nec hora debita esset, nec Regi dignum præbuisset occursum, & quod his omnibus potius erat, necdum ipse Domino psalmorù decantationem debitam exoluisset. Sed his sepositis, vi eum compulit, allatumque vasculum, quo potio tenebatur, rogat vt sanctus, imposita prius manu, sanctificaret. Qui eleuata dextera cum signum Crucis imposuisset, vasculum scinditur medium, ac vinum, quod intrà tenebatur, cum immenso serpente terræ diffunditur. Quod cernentes qui aderant, metu exterriti, ad pedes beati viri decidunt, lambunt vestigia, osculantur & plantas: mirantur omnes virtutem senis, mirantur & se ab iniqui anguis viru diuinitus fuisse saluatos. Ad istud miraculum concurrunt omnes exercitus, vallat multitudo omnis beatum virum, cupiens eius fimbrias manu tangere, si osculo honorare non poterat. Et Rex exilit de stratu suo, occurritq; ad beati confessoris aduentum, illoque tacente, cunctos, quos repetebat, captiuos absoluit, & reliquos deinceps, vt voluit, sic tractauit. Duplex ibi beneficium, Domino cooperante, largitum est: nam & illos à morte eruit, & hos à iugo captiuitatis exemit.

Theodoricus Rex deuastat omnes terminos Aruernacales.

Nota rem memorabilem.

Nec pretereire volui, quòd eum diabolus diuersis machinis conatus illudere, cum videret se nihil ei posse nocere, visibilibus eum prælijs est aggressus. Nam nocte quadam dum se sopori dedisset, subito expergescens, vidit cellulam suam quasi incendio concremare, exurgensq; perterritus ostium petijt. Quod cum reserare nequireret, in oratione prosternitur, signum salutare coram se, & circum se faciens, ac protinus phantasia flammaram, quæ apparuerat, euanuit, cognouitque hoc diaboli fuisse fallaciam. Id statim reuelatum est beato Prothasio, qui tunc apud Candidobrense monasterio.

Diabolus ei molestias exhibet.

Vi S. Crucis enervat illu vir Dei.

RIUS

der
ber
VIII
S

nasterium habebatur reclusus. Qui cum summa festinatione monachum ex cellula sua ad fratrem dirigens, hortatus est, dicens: Oportet te, dilectissime frater, insidijs diaboli resistere viriliter, & nihil de eius dolositate pauescere: sed omnia, quę intulerit, oratione assidua, ac signo Crucis econtrā apposito euincere, quia talibus semper tentationibus seruos Dei nititur expugnare.

Migrat ad Dominum. Senuit autem vir beatus, & impleto boni operis cursu, migravit ad Dominum. Cuius nunc tumulus sapius diuinis glorificatur virtutibus. Hęc tantum de sancto viro cognouimus, non dijudicantes alios, qui maiora de eo cognouerunt, si voluerint aliqua in eius laudem conscribere.

DE SANCTO ROMANO BURDEGALENSIS
PRESBYTERO, EX DIVI GREGORII TYRONENSIS
Archiepiscopi De gloria Confessorum Cap. 46.

24. Nouēb.

Eccē sancti
inuocatio,
& ad inuocatio-
nem xliij exhibi-
tio.

ABETVR in hoc territorio & sanctus Romanus Presbyter, quem, ut scripta vitę eius edocēt, Martinus non longe sepultura locauit. Est autem sepulcrum eius contiguum Blauensi castello, super litus amnis Garonnę, in quo de pius naufragio perituri, virtute eius saluati sunt, proclamantes inter fluctus torrentis vndosi: Misereri nostri, sancte Romane Confessor Dei. Mox enim, sedata tempestate, optato litore positi sunt. Nec enim fas est, vllum perire naufragio, qui eius basilicā amnis de medio conuoluari meruerit. Quod & nos in grandi necessitate experti sumus. Nam cū imber creberrimus per multos defluens dies, amnem Garonnā extra litora eiecisset, atque impellente vento validis fluctibus exundaret, eleuarenturque fluctuum montes validi, qui non paruum intuentibus ingererent metum, exoratus beatus Confessor obtinuit, sicut credimus, virtutis suę suffragio, ut compressis fragoribus, planum præberet flumen alueum. Et sic ingressi nauem, ad ripam alteram sine periculo sumus deuecti.

INVENTIO ET TRANSLATIO CLARISSIMI
MARTYRIS S. GEREONIS, A RVDOLPHO
Abbate sancti Trudonis conscripta anno Domini 1121. aut circiter.

Nouēbr. 24.

RVDOLPHVS gratia Dei id, quod est, omnibus sanctorum martyrum pię amplectentibus memoriam, sanctorum martyrum consortium. Anno ab incarnatione Domini millesimo centesimo vicesimo primo, turbata iam antē per aliquot annos Ecclesia & regno sub Imperatore Henrico, cuius pater Henricus Leodij obiit: multi Episcoporum & Abbatum, & de omni ordine & gradu clerici & monachi expulsi à suis sedibus, hęc illacque ferrebantur, propter communionem Imperatoris, quam vitabant: quia excommunicauerat eum dominus Papa Calixtus II. secutus in eum sententias prædecessorū suorum Gelatij atque Paschalis. Hac tempestate, eademque de causa, eoque maxime, quia Friderici Leodiensium Episcopi electioni & consecrationi faueram, expulsus sum & ego de cœnobio beati Trudonis * Idus Aprilis, quarta feria Dominicę resurrectionis cū in eo indignus præsedissem duodecim iam annos, & duos menses, & ut putato, dies quatuordecim. Susceptusque sum eodem anno misericorditer à domino Archiepiscopo Colonienfi Friderico, eiusdemque Ecclesię studio, & fratrum electione positus sum Abbas in cœnobio beati Pantaleonis extra muros ciuitatis octauo Idus Septembris, cū iam vacasset à quarto Calendas Ianuarij.

* Videtur
desse nu-
merus, aut
certē ludi-
bus legen-
dum.

Nec